

Chambre des Représentants

SESSION 1955-1956.

25 AVRIL 1956.

PROJET DE LOI

complétant l'arrêté royal n° 42 du 31 août 1939, réorganisant l'Office National du Ducroire, modifié par la loi du 21 avril 1949.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Il est de pratique courante que l'exportateur, titulaire d'une garantie accordée par l'Office National du Ducroire, demande à ce dernier de payer à un tiers, généralement une banque, les indemnités dues en cas de sinistre. C'est ce qu'on entend, dans la pratique qui s'est instaurée entre l'Office, les exportateurs et les banquiers, par « transfert du bénéfice de la garantie ».

Les situations et mobiles qui peuvent conduire l'exportateur à faire cette demande sont variables.

Parfois il entend simplement confier à sa banque, dans le cadre des services rendus par celle-ci, un mandat d'encaisser l'indemnité. Il arrive que ce mandat accompagne celui de veiller à l'encaissement de la créance garantie. Dans certains cas une avance à valoir sur cet encaissement a été faite par le banquier. Sans vouloir obtenir un privilège sur les indemnités à payer par l'Office, le banquier peut avoir de bonnes raisons de rendre « le transfert » irrévocable sans son consentement. Dans ce but et avec l'accord exprès de l'assuré et de l'Office, il désire alors faire acte d'acceptation.

Cependant, ce que le banquier recherche presque toujours, en raison de ses interventions financières, et ce que l'exportateur entend le plus souvent constituer entre ses mains, c'est une sûreté opposable aux tiers. Il est normal, en effet, qu'ayant pris à l'escompte ou accepté en gage la créance de l'exportateur, la banque bénéficie de la police d'assurance et se voie attribuer irrévocablement le droit aux indemnités qui, en cas de sinistre, remplaceront partiellement cette créance.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1955-1956.

25 APRIL 1956.

WETSONTWERP

ter aanvulling van het Koninklijk besluit n° 42 i.d. 31 augustus 1939, houdende reorganisatie van de Nationale Delcredere dienst, gewijzigd door de wet van 21 april 1949.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het is gebruikelijk dat de exporteur, houder van een door de Nationale Delcredere dienst verleende waarborg, aan deze laatste vraagt de in geval van ramp verschuldigde vergoedingen uit te betalen aan een derde, gewoonlijk aan een bank. In de praktijk die ontstaan is in de betrekkingen tussen de Dienst, de exporteurs en de bankiers is dit de betekenis die gehecht wordt aan de « overdracht van de rechten van de waarborg ».

De omstandigheden en de beweegredenen die de exporteur er toe brengen deze aanvraag te doen, zijn van verschillende aard.

Soms wil de exporteur aan zijn bank slechts een mandaat geven tot incassering der vergoedingen in het raam van de door haar bewezen diensten. Het gebeurt dat dit mandaat samenvalt met het mandaat om de gewaarborgde schuldvordering te incasseren. In sommige gevallen heeft de bankier een voorschot op deze incassering gegeven. Zonder een voorrecht op de door de Dienst uit te keren vergoedingen te willen bekomen, kan de bankier gegronde redenen hebben om de « overdracht » onherroepelijk te maken zonder zijn toestemming. Met dit doel en mits de uitdrukkelijke toestemming van de verzekerde en van de Dienst wenst hij dan op te treden om deze constructie te aanvaarden.

Nochtans, wat de bankier bijna altijd op het oog heeft, uit hoofde van zijn financiële tussenkomst, en wat de exporteur in de meeste gevallen hem wil verlenen, is een zekerheid die tegen derden kan aangevoerd worden. Het is inderdaad redelijk dat, na de schuldvordering van de exporteur gediscoteerd of in pand aanvaard te hebben, de bank het genot heeft van de verzekeringspolis en dat haar onherroepelijk het recht toegekend wordt op de vergoedingen die, in geval van ramp, gedeeltelijk deze schuldvordering zullen vervangen.

Une idée analogue se trouve à la base de l'article 10 de la loi du 16 décembre 1851 sur les privilèges et hypothèques et des articles 6, 7 et 8 de la loi du 11 juin 1874 sur les assurances.

* * *

Le contrat de ducroire associe l'exportateur et l'Office dans la gestion d'un risque. En raison même du caractère de cette association, l'Office entend que tout acte intervenu entre l'assuré et un tiers qui aurait pour effet de le conduire à verser, à quelque titre que ce soit, les indemnités entre les mains de ce tiers soit subordonné à son consentement.

Quel que soit le but poursuivi, ce consentement est constaté dans un avenant à l'acte de garantie dressé par l'Office et signé par lui et par l'assuré; si le tiers intervient dans l'avenant pour faire acte d'acceptation, le « transfert » acquiert un caractère irrévocable.

Ce procédé, s'il garantit que les paiements seront effectués par l'Office au bénéficiaire désigné ne crée cependant pas en faveur de ce dernier et en toute certitude un droit opposable aux tiers lors même que l'assuré aurait clairement voulu céder la garantie en pleine propriété ou à titre de gage.

En effet, sauf les exceptions établies par la loi, une cession de créance n'est opposable aux tiers qu'à la condition de respecter les formalités prévues par l'article 1690 du Code Civil : l'acceptation du transfert par le débiteur cédé dans un acte authentique ou la signification par acte d'huissier du transfert au débiteur cédé.

Ces formalités augmentent inutilement les frais d'assurance et se concilient mal avec les nécessités du commerce. D'un autre côté, l'incertitude qui règne quant à la portée des engagements réciproques des parties et plus particulièrement quant au droit du tiers lorsqu'il intervient à l'avenant, est insupportable, tant sont considérables les intérêts financiers en jeu.

Le projet de loi qui vous est soumis tend à régler efficacement et de manière très simple les divers aspects soulevés par le « transfert du bénéfice ». En premier lieu, il précise que toute convention par laquelle l'assuré donne à un tiers le droit de percevoir les indemnités n'est opposable à l'Office que si son consentement a été constaté dans un avenant dressé par lui et contresigné par l'assuré.

Les dispositions introduites en ce sens dans les polices auront donc dorénavant une base légale plutôt que conventionnelle.

D'autre part, il donne force de loi à la pratique suivie depuis plusieurs années par l'Office : quand le tiers intervient à l'avenant pour faire acte d'acceptation le « transfert » devient irrévocable.

Enfin, lorsque le « transfert » s'analyse en une cession en pleine propriété ou à titre de gage, l'acceptation de la cession par l'Office National du Ducroire, établissement public, dans un avenant dressé par lui aura le même effet que l'acte authentique visé par l'article 1690 du Code Civil. Il ne s'agit pas là d'un mode de transfert nouveau dans le droit belge, l'article 42 de la loi du 11 juin 1874 en prévoit l'usage pour le transfert du bénéfice de l'assurance-vie.

Een dergelijke gedachte ligt aan de basis van artikel 10 van de wet in dato 16 December 1851 op de voorrechten en hypotheeken en van de artikels 6, 7 en 8 van de wet in dato 11 Juni 1874 op de verzekeringen.

* * *

Door het delcrederecontract worden de exporteur en de Dienst samen in het beheer van een risico betrokken. Wegens de aard zelf van dit deelgenootschap verlangt de Dienst dat aan zijn goedkeuring wordt onderworpen iedere akte tussen de verzekerde en een derde, die zou tot gevolg hebben de Dienst ertoe te verplichten de vergoedingen, ten welken titel ook, in handen van een derde te storten.

Welke ook het beoogde doel weze, wordt deze toestemming vastgesteld in een wijzigingsakte aan de waarborg, opgemaakt door de Dienst en door hem alsook door de verzekerde ondertekend; wanneer de derde als partij bij de wijzigingsakte optreedt om deze constructie te aanvaarden, kan de « overdracht » niet meer worden herroepen.

Dit procédé waarborgt weliswaar dat de betalingen door de Dienst zullen gedaan worden aan de aangeduide begunstigde maar doet geen onbetwistbaar aan derden tegenstelbaar recht ontstaan ten voordele van begunstigde, hoewel de verzekerde duidelijk de waarborg in volle eigendom of bij wijze van pand zou hebben willen afstaan.

Inderdaad, behalve in de door de wet bepaalde uitzonderingen, kan een overdracht van schuldvordering tegen derden slechts ingeroepen worden mits naleving der bij artikel 1690 van het Burgerlijk Wetboek voorziene formaliteiten : aanvaarding van de overdracht door de gecedeerde schuldenaar in een authentieke akte of de betekening door deurwaardenakte van de overdracht aan de gecedeerde schuldenaar.

Deze formaliteiten verhogen nutteloos de verzekeringskosten en zijn moeilijk verenigbaar met de noodwendigheden van de handel. Aan de andere kant is de heersende onzekerheid wat betreft de draagwijdte van de wederzijdse verbintenissen der partijen en meer in het bijzonder wat betreft het recht van een derde die in de wijzigingsakte tussenkomt ondraaglijk, gezien het belang der financiële belangen die op het spel staan.

Het wetsontwerp dat U wordt voorgelegd beoogt doeltreffend en eenvoudig de diverse aspecten der problemen te regelen die oprijzen bij de « overdracht van de rechten ». Vooreerst bepaalt het dat iedere overeenkomst waarbij de verzekerde aan een derde het recht verleent om de vergoedingen te ontvangen, slechts tegen de Dienst kan ingeroepen worden indien de toestemming van de Dienst vastgesteld is in een wijzigingsakte door de Dienst opgemaakt en door de verzekerde medeondertekend.

De desbetreffende in de polissen voorkomende beschikkingen zullen dus voortaan veeleer een wettelijke dan wel een conventionele grondslag hebben.

Aan de andere kant, geeft het ontwerp kracht van wet aan een door de Dienst sedert verscheidene jaren gevolgde praktijk : wanneer de derde in de wijzigingsakte tussenkomt om de constructie te aanvaarden, wordt de « overdracht » onherroepelijk.

Ten slotte, wanneer de « overdracht » de betekenis heeft van een afstand in volle eigendom of bij wijze van pand, zal het aanvaarden van de afstand door de Nationale Delcrederedienst, openbare instelling, in een door de hem opgemaakte wijzigingsakte, dezelfde rechtsgevolgen hebben als de authentieke akte bedoeld bij artikel 1690 van het Burgerlijk Wetboek. Het betreft hier geen in het Belgisch recht nieuwe wijze van overdracht, daar artikel 42 van de wet van 11 juni 1874 het gebruik ervan voorziet voor de overdracht van de rechten der levensverzekering.

Il vous plaira, sans doute, de considérer que le présent projet de loi présente un caractère d'urgence.

Le Ministre des Affaires Economiques,

Het zal U zonder twijfel behagen onderhavig wetsontwerp als dringend te beschouwen.

De Minister van Economische Zaken,

J. REY.

Le Ministre des Finances,

De Minister van Financiën,

H. LIEBAERT.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

De Minister van Buitenlandse Zaken,

P.-H. SPAAK.

Le Ministre du Commerce Extérieur,

De Minister van Buitenlandse Handel,

V. LAROCK.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Affaires économiques, le 29 septembre 1955, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi « complétant l'arrêté royal n° 42 du 31 août 1939, réorganisant l'Office National du Ducroire, modifié par la loi du 21 avril 1949 », ainsi qu'il a été amendé par le Ministre le 6 décembre 1955, a donné le 8 décembre 1955 l'avis suivant :

Après un premier examen, auquel le Conseil d'Etat a procédé en présence de M. E. de Barys, président du conseil d'administration de l'Office national du ducroire, et du fonctionnaire délégué par le Gouvernement, l'avant-projet de loi a été amendé le 6 décembre 1955.

Ce texte amendé n'appelle plus que des remarques de forme qui ne requièrent aucun commentaire et qui ressortent du texte proposé ci-après :

Projet de loi complétant l'arrêté royal n° 42 du 31 août 1939 réorganisant l'Office national du Ducroire.

Article unique.

Il est inséré dans l'arrêté royal n° 42 du 31 août 1939 réorganisant l'Office national du ducroire, modifié par la loi du 21 avril 1949, un article 4bis ainsi conçu :

« Article 4bis. — Toute convention par laquelle l'assuré donne à un tiers le droit de percevoir les indemnités à payer en vertu de la garantie n'est opposable à l'Office que si son consentement a été constaté dans un avenant à l'acte de garantie dressé, daté et signé par lui, et contresigné par l'assuré.

Lorsque la convention contient un mandat et que le tiers mandataire intervient à l'avenant pour faire acte d'acceptation, son droit de percevoir ne peut être révoqué sans son consentement.

Lorsque la convention entraîne la cession en propriété ou à titre pignoratif du droit aux indemnités visées à l'alinéa 1er, l'avenant signé par les trois parties a les mêmes effets que l'acte authentique prévu par l'article 1690 du Code civil ».

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 29e September 1955 door de Minister van Economische Zaken verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet « ter aanvulling van het koninklijk besluit n° 42 i.d. 31 augustus 1939, houdende reorganisatie van de Nationale Delcreditedienst, gewijzigd door de wet i.d. 21 april 1949 », zoals het door de Minister op 6 december 1955 gewijzigd werd, heeft de 8^e december 1955 het volgende advies gegeven :

Nadat het een eerste maal door de Raad van State ten overstaan van de H. E. de Barys, voorzitter van de raad van beheer van de Nationale Delcreditedienst, en van de gemachtigde der Regering was onderzocht, werd het voorontwerp van wet op 6 december 1955 geamendeerd.

Bij deze geamendeerde tekst zijn nog alleen over de vorm enkele opmerkingen te maken, die geen commentaar behoeven en uit de hierna voorgestelde tekst blijken :

Ontwerp van wet tot aanvulling van het koninklijk besluit n° 42 van 31 augustus 1939 houdende reorganisatie van de Nationale Delcreditedienst.

Enig artikel.

In het koninklijk besluit n° 42 van 31 augustus 1939 houdende reorganisatie van de Nationale Delcreditedienst, gewijzigd bij de wet van 21 april 1949, wordt een als volgt gesteld artikel 4bis ingevoegd :

« Artikel 4bis. — Elke overeenkomst waarbij de verzekerde aan een derde het recht geeft om de krachtens de waarborg uit te betalen vergoedingen te ontvangen, kan tegen de Nationale Dienst niet worden ingeroepen tenzij deze dienst daarin heeft toegestemd bij een door hem opgemaakte, gedagtekende en ondertekende en door de verzekerde mede ondertekende wijzigingsakte bij de akte van waarborg.

Wanneer de overeenkomst een lastgeving behelst en de derde-lasthebber als partij bij de wijzigingsakte optreedt om zijn last te aanvaarden, kan zijn recht om de vergoedingen te ontvangen niet zonder zijn toestemming worden herroepen.

Wanneer het recht op de in het eerste lid bedoelde vergoedingen, ingevolge de overeenkomst, in eigendom dan wel als pand wordt overgedragen, heeft de door de drie partijen ondertekende wijzigingsakte dezelfde rechtsgevolgen als de authentieke akte waarvan sprake in artikel 1690 van het Burgerlijk Wetboek ».

La chambre était composée de :

Messieurs : J. Suetens, premier président.
D. Declaire et K. Mees, conseillers d'Etat.
L. Fredericq et F. Duchene, assesseurs de la section de législation.
J. Cypres, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Mees. Le rapport a été présenté par M. Rombaut, substitut.

Le Greffier.
(s.) J. CYPRES.

Le Président.
(s.) J. SUETENS.

Pour expédition délivrée au Ministre des Affaires économiques.

Le 27 décembre 1955.

Le Greffier du Conseil d'Etat.
R. DECKMYN.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN,

Roi des Belges.

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur proposition de Notre Ministre des Affaires Economiques, de Notre Ministre des Finances, de Notre Ministre des Affaires Etrangères et de Notre Ministre du Commerce Extérieur,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires Economiques, Notre Ministre des Finances, Notre Ministre des Affaires Etrangères et Notre Ministre du Commerce Extérieur sont chargés de présenter aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

Article unique.

Il est inséré dans l'arrêté royal n° 42 du 31 août 1939 réorganisant l'Office National du Ducroire modifié par la loi du 21 avril 1949, un article 4bis ainsi conçu :

Article 4bis. — Toute convention par laquelle l'assuré donne à un tiers le droit de percevoir les indemnités à payer en vertu de la garantie n'est opposable à l'Office National du Ducroire que si son consentement a été constaté dans un avenant à l'acte de garantie dressé, daté et signé par lui, et contresigné par l'assuré.

Lorsque la convention contient un mandat et que le tiers mandataire intervient à l'avenant pour faire acte d'acceptation, son droit de percevoir ne peut être révoqué sans son consentement.

Lorsque la convention entraîne la cession en propriété ou à titre pignoratif du droit aux indemnités visées à l'alinéa 1er, l'avenant signé par les trois parties a les

De kamer was samengesteld uit :

De Heren : J. Suetens, eerste-voorzitter.
D. Declaire en K. Mees, raadsheren van State.
L. Fredericq en F. Duchene, bijzitters van de afdeling wetgeving.
J. Cypres, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. Mees. Het verslag werd uitgebracht door de H. Rombaut, substituit.

De Griffier.
(get.) J. CYPRES.

De Voorzitter.
(get.) J. SUETENS.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Economische Zaken.

De 27 december 1955.

De Griffier van de Raad van State.
R. DECKMYN.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN,

Koning der Belgen.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onze Minister van Economische Zaken, Onze Minister van Financiën, Onze Minister van Buitenlandse Zaken en Onze Minister van Buitenlandse Handel.

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Economische Zaken, Onze Minister van Financiën, Onze Minister van Buitenlandse Zaken en Onze Minister van Buitenlandse Handel zijn gelast, in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel.

In het koninklijk besluit n° 42 van 31 augustus 1939 houdende reorganisatie van de Nationale Delcreditedienst, gewijzigd bij de wet van 21 april 1949, wordt een als volgt gesteld artikel 4bis ingevoegd :

Artikel 4bis. — Elke overeenkomst waarbij de verzekerde aan een derde het recht geeft om de krachtens de waarborg uit te betalen vergoedingen te ontvangen, kan tegen de Nationale Delcreditedienst niet worden ingeroepen tenzij deze Dienst daarin heeft toegestemd bij een door hem opgemaakte, gedagtekende en ondertekende en door de verzekerde mede ondertekende wijzigingsakte bij de akte van de waarborg.

Wanneer de overeenkomst een lastgeving behelst en de derde-lasthebber als partij bij de wijzigingsakte optreedt om zijn last te aanvaarden, kan zijn recht om de vergoedingen te ontvangen niet zonder zijn toestemming worden herroepen.

Wanneer het recht op de in het eerste lid bedoelde vergoedingen, ingevolge de overeenkomst, in eigendom dan wel als pand wordt overgedragen, heeft de door de

mêmes effets que l'acte authentique prévu par l'article 1690 du Code Civil.

drie partijen ondertekende wijzigingsakte dezelfde rechtsgevolgen als de authentieke akte waarvan sprake in artikel 1690 van het Burgerlijk Wetboek.

Donné à Bruxelles, le 21 mars 1956.

Gegeven te Brussel, de 21 maart 1956.

BAUDOUIN,

PAR LE ROI :

Le Ministre des Affaires Economiques,

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Economische Zaken,

J. REY,

Le Ministre des Finances,

De Minister van Financiën,

H. LIEBAERT,

Le Ministre des Affaires Etrangères,

De Minister van Buitenlandse Zaken,

P.-H. SPAAK,

Le Ministre du Commerce Extérieur,

De Minister van Buitenlandse Handel,

V. LAROCK.
